

# Klikatou cestou kolem divotvorných stromů

**Pro koho je hra:** pro všechny, kdo v pohodě ujdou 4 km, zejména pro rodiny s dětmi.

**Délka trasy:** 2 km od startu k cíli a zase zpět (zpáteční cestu lze o půl kilometru zkrátit).

**Časová náročnost:** 2 - 4 hodiny podle toho, jak jste rychlí a jak dlouho se zdržíte hraním se stromy a s vodou 😊

**Roční období:** kdykoliv

**Doporučené vybavení na cestu:** oděv a obuv do přírody, něco na psaní.

**Začátek trasy:** rozložitá vrba u železničního mostu přes řeku Malši nad Malým jezem.

*Vítejte v zeleném plášti města. Čeká vás hodně klikatá cesta. Půjdete kolem tří vodních toků – od stoky k řece, od řeky k potoku.*

*Řeka se rozdělí do dvou ramen, spatříte ostrov a u cesty pramen.*

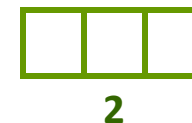
*Vrboví tvorové jsou jako z pohádkové říše. A všude na stromech zvířata mají své skrýše...*

Cílem hry je vyluštit tajenku - jméno živočicha. Písmena do tajenky získáte z deseti úkolů na zajímavých místech, kam vás dovede popis a mapa.

Začneme u jednoho z nejoblíbenějších stromů obyvatel města. Tato **kouzelná vrba** láká děti i dospělé k lezení a sezení. Chcete-li, radostně si to užijte. Pak popojděte pár kroků k betonovému pilíři, který stojí na břehu řeky a podpírá železniční most.

## Úkol č. 1

Přečtěte si „moudro“, které je napsané na mostním pilíři. Vyberte slovo, které se v nápisu nejčastěji opakuje, a zapište ho:

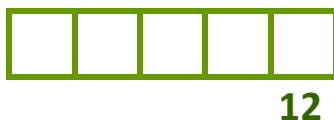


Vezměte si ta neumělá slova k srdci a radujte se z přítomného okamžiku. Nezapomeňte však hned za mostem odbočit kolem hřiště k zahradám. Projděte úzkou cestou mezi zahradami a železniční tratí až k vodnímu toku – **Mlýnské stoce**. Dejte se úzkou pěšinkou doprava proti proudu, až dojdete k mladému stromu, který stojí osaměle u břehu. Je to druh stromu, který často doprovází tekoucí vodu, stejně jako vysoké trávy a byliny rostoucí kolem něj.

## Úkol č. 2

Zapište jméno stromu. Pokud ho neznáte, nevádí, vyluštit si ho

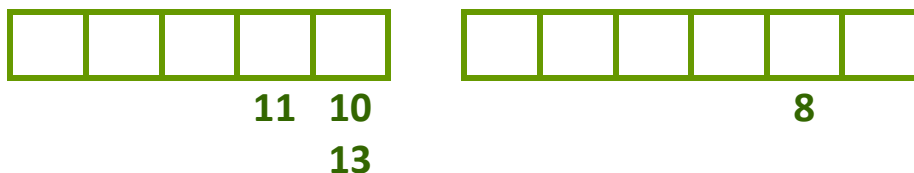
později z nápisu na jedné dopravní značce!



Pokračujte pěšinkou proti proudu stoky k řadě vysokých stromů. Tentokrát prozradím, jak se jmenují – jsou to **olše**. Pokud vám nevadí chodit dlouho v mokrých botách, jste jako olše – roste u vody a celý život má kořeny v mokré půdě. Na větvích nebo na zemi najdete jejich plody. Připomínají malinké šišky, ale správně se nazývají jehnědy.

### Úkol č. 3

Na dvou olších u konce řady objevíte něco, co tam umístil člověk. Je to asi 1,5 metru vysoko. Co to je?



Ještě než odbočíte na mostek, po pravé ruce budete mít **dopravní značku**. Tady si můžete vyluštit jméno stromu z druhého úkolu. Nápis na dopravní značce se skládá z 5 slov (počítá se i předložka „v“). Třetí a čtvrté slovo nebudete potřebovat. Ostatní slova vám dají pět písmen, která tvoří jméno stromu. Jedno písmeno se opakuje. Víc už nenapovím, luštěte zde (slovo / písmeno):

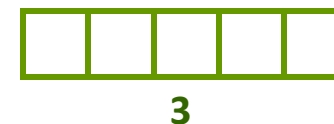
5/ 8 1/8 2/1 1/8 5/1

Mlýnskou stoku možná znáte z jiných míst. Teče do středu města a potom ústí do řeky Vltavy. Kde ale začíná a jak? Pokud to nevíte, přejděte malou silničku a pokračujte úzkou pěšinou k **Velkému jezu** na řece Malši. Pak se vraťte na mostek.

Přejděte ho a ihned odbočte doprava na úzkou pěšinu, která provází druhý břeh stoky. Tam, kde nejlépe uslyšíte hučení Velkého jezu, vyhledejte cestu nejbližší k vodě. Teď už jste u řeky Malše a čeká vás průchod „**vrbovou bránou**.“ Dobře si tu vrbu prohlédněte, je jako živá „socha“ přírody!

### Úkol č. 4

Kolik větví této vrby se plazí po zemi a potom znovu stoupá ke světlu? Zapište to slovem:



Od vrby pokračujte dál kolem řeky. Brzy vstoupíte do stromořadí u **široké zátoky**. Rostou tu zvláštní duby. Jejich žaludy jsou krátké a tlusté, s velkými čepičkami. Také listy a kůra se liší od běžného dubu. Seznamte se prosím - tento druh dubu pochází ze Severní Ameriky a má druhé jméno podle barvy.

### Úkol č. 5

Odhadněte, jaká je to barva. V říjnu jí můžete pozorovat na jeho listech, ale určitě na to přijdete i teď (v případě nouze použijte jako nápoděvu čtvrté písmeno z toho, co vám vyšlo u úkolu č. 3)

--	--	--	--	--	--	--	--

6

Všimli jste si, kolik malých doubků vyrostlo ze spadlých žaludů na okraji louky? Těmto cizokrajným dubům se u nás daří. Je však lepší pěstovat je v městských parcích na okrasu, než je sázet do lesů.

Pokračujte dál stromořadím, až dojdete k místu s podemletým břehem. Tam se zastavte a podívejte se do dálky přes zátoku. Uvidíte špičku **ostrova** - zprava jej omývá říční proud, zleva stojatá voda ve starém korytě, kterým už řeka neteče (tomu se říká "slepé rameno"). Zanedlouho tudy půjdete. Nejdřív však musíte obejít **přítok**, který se v cípu zátoky vlévá do Malše. Na konci stromořadí zahněte doleva, po pěšině zpočátku dlážděné kameny. Na jednom nepříliš silném stromku vedle pěšiny objevíte **ptačí budku**. Abyste ji našli, musíte se otočit.

### Úkol č. 6

Tato budka není přitlučená ke stromu pomocí hřebíků. Je na něm šetrně zavěšená. Čím? (Jakou věcí...)

--	--	--	--	--	--

5

Chcete-li, navštivte starou vrbu, která vyrůstá pár kroků odtud přímo u břehu. I tato vrba je "živá socha", jakoby celá

zakloněná. Odtud se musíte dostat na druhou stranu potoka. V létě to možná půjde přes kládu, ale na dně potoka je hodně bahna, tak to radši obejděte. Na druhém břehu hledejte další **divotvornou vrbu**. Má silný nízký dřavý kmen. Chcete-li, vylezte si po něm. O pár kroků dál stojí **pahýl stromu**. Bystrým okem zjistíte, že je na něm napsané číslo - vybledlou barvou dorůžova.

### Úkol č. 7

Zapište to číslo slovem:

--	--	--	--

7

Toto číslo mělo informovat dřevorubce, jak vysoko nad zemí má strom porazit, aby jeho zbytek mohl sloužit broukům, kteří žijí v mrtvém dřevě. V nejbližší zatáčce si všimněte podobně ponechaného zbytku kmene červeného dubu.

Jakmile pěšina zamíří znovu k řece, spatříte před sebou "taneční pár". Dub a vrba rostou těsně u sebe a svým tvarem jakoby vyjadřovaly gesto. Chcete-li, posadte se na dlouhou zahnutou větev dubu, nebo si vylezte o kousek výš. Pak vás čeká malý průzkum:

### Úkol č. 8

Zjistěte, na kolika místech jsou větve obou stromů srostlé. Pokud je to na třech místech, zapište si písmeno **Ň**. Pokud na

dvou místech, запиšte si **CH**.

4

Písmeno bude v tajence na 4. místě. Správnost odpovědi si ověříte u cedule se státním znakem, která stojí vedle mohutného, více než 200 let starého dubu. Máte to k němu jen pár kroků. Kolikáté písmeno z druhého slova na ceduli je “r”?

V dalším úseku půjdete podél starého koryta řeky - **slepého ramene**. Po pravé straně budete mít břeh říčního ostrova, který jste pozorovali ze zátoky. Příští zastávka bude u malé “studánky”, kde **voda vytéká ze země**.

Už jste to našli? Všimněte si, jak voda prudce vyráží z podzemí a víří písek na dně. Můžete tam třeba položit žalud - co s ním voda udělá? Jak voda odtéká ze “studánky” do slepého ramene, tvaruje stále hlubší koryto. Na jeho konci se z vody něco barevného usazuje. Máte-li kousek papíru, můžete tím zkusit kreslit. Ale co to je?

## Úkol č. 9

Abyste to zjistili, zamyslete se nad tím, z čeho asi byla vyrobena cedule se státním znakem u památného stromu. Vůbec nevadí, že není rezavá! Zapište si název kovu.

1

Měli byste vědět, že ta kouzelná “studánka” je starý vrt na čerpání vody z podzemí. Někdy i to, co vytvořil člověk, vypadá jako by to vzniklo bez lidského přičinění.

O pár kroků dál vyjdete na úzkou asfaltovou cestu. Vlevo od cesty najdete **trosky kmenů tří starých lip**. Všimněte si, že jde o živé stromy. Z trosek kmenů vyrůstají nové větve, také z kořenů vyrážejí nové výhony. Stromy se zkrátka nevzdávají snadno... Pokračujte podél slepého ramene až k místu, kde končí (podobně jako slepá ulice).

Za koncem slepého ramene odbočte vpravo a úzkou pěšinkou vstupte do **lužního lesa na poloostrově**. Lužní znamená podmáčený a zaplavovaný. Od doby, kdy lidé převedli řeku do rovného zahloubeného koryta, tu záplavy moc časté nebývají. I tak toto místo stále připomíná původní přírodu kolem řeky Malše. Přijdete-li sem v dubnu, můžete se potěšit spoustou kvetoucích jarních bylin.

Až vás pěšinka lužním lesem zavede ke břehu řeky, dejte se doprava. Poslední úkol bude tam, kde stojí jedině dva jehličnaté stromy v listnaté džungli (jsou to smrky).

## Úkol č. 10

Udělejte asi 20 kroků zpátky od prvního smrku. Na tom místě stojí silnější listnatý strom (dub). Hned za ním, směrem dovnitř poloostrova, je na tenkém kmeni olše něco velkého, nápadného a proužkovaného. Co to je?

- Pokud je to proužkovaná šála, zapište si písmeno **Š**
- Pokud je to houba, zapište si písmeno **Ř**
- Pokud je to namalovaná či nastříkaná značka, zapište si písmeno **Č**

Písmeno bude v tajence **na 9. místě...**

Tady naše průzkumná hra končí. Ze špičky poloostrova budete mít krásný výhled až do široké zátoky s červenými duby. Chcete-li, můžete si prodloužit cestu až k **jezu U Špačků**, kde je v létě prima koupání a stojí tam úžasná stará vrba se silnými kmeny nízko nad zemí. Zpáteční cestu si můžete zkrátit o půl kilometru, pokud vynecháte obcházení potoka směrem k široké zátocce. Z místa, kde přejdete potok, vede luční pěšina přímo k mostu přes Mlýnskou stoku.

Nyní je čas sestavovat **tajenku**. U každého úkolu najdete pod některými vyplněnými písmenky čísla. Tato písmena patří do tajenky. Čísla znamenají jejich pořadí v tajence.

1	2	3	4	5	6	7	8

9	10	11	12	13

Nevyšlo vám nic, co by dávalo smysl? Chybu můžete odhalit cestou zpátky. **Napište nám na náš e-mail znění tajenky, nebo S.O.S. Pro úspěšné hráče máme připravené malé odměny.**

Kontakt: [info@cegv-cassiopeia.cz](mailto:info@cegv-cassiopeia.cz).

Tuto průzkumnou hru pro vás připravilo **Centrum environmentální a globální výchovy Cassiopeia** s podporou **Statutárního města České Budějovice** v listopadu 2018.





